



משרד החינוך  
מינהל חברה ונוער

# חמ"ד

ימים אותנו קראת

תפילת שחרית של שבת

36

סיוון התשע"ד  
יוני 2014

## גדולה מצווה זו של שביעית

"ובשנה השביעת שבת שבתון"  
יהיה לארץ שבת לה" (ויקרא כה, א-ו)

משרד החינוך | מינהל חברה ונוער | יחידת חמ"ד | מינהל החינוך הדתי



"בין כל המצוות התלויות בארץ תופסת מקום מיוחד מצוות השמיטה, הן מצד היקפה והן מצד השפעתה על המבנה הכלכלי, החברתי והמחשבתי כאחד. מקובלת היא החלוקה של המצוות למצוות שבין אדם למקום ומצוות שבין אדם לחברו. **גדולה מצווה זו של שביעית**, שכרוכים ומשתלבים בה שני התכנים גם יחד, וכמבנה-על המזדקף ועולה מעל גבי שני תכנים אלה - מצווה שבין אדם לעצמו, בהיותה מיועדת לפתוח לאדם אופקים חדשים לשלמות ולהשתלמות".  
הרב שאול ישראלי (תשמ"ט), "השמיטה במהלך הדורות", דבר השמיטה, משרד החינוך

### אנאליים, אפרייכים, אמןכיס ואורים

**ש**

נת תשע"ה, הבאה עלינו לטובה, היא שנת השבע, שנת השמיטה.

מצוות השמיטה היא אחת מן "המצוות התלויות בארץ" המבטאות את הקשר בין עם ישראל לארצו ויש לקיימה רק כשרוב עם ישראל יושב בארץ ישראל.

מצוות השמיטה מחייבת כל חקלאי בארץ ישראל לחדול מעבודה בשדה אחת לשבע שנים, להפקיר את פרותיו, לתת לאדמה מנוחה ולאפשר לכל אדם, ואף לבהמות, להיכנס לשדה וליטול מברכת האדמה. בנוסף, בסיימה של שנה זו, נדרש מי שהלווה כספים לזולתו לוותר על החובות הכספיים שהלווים לא הצליחו להחזירם. בכך מקבלים הלווים הזדמנות להתחלה כלכלית חדשה.

מלבד הלימוד ההלכתי העמוק שמחייבים ההיבטים החקלאיים שבשנת השמיטה, שנה זו מספקת הזדמנות נפלאה להעצמת ההיבטים האמוניים, החברתיים, הלאומיים והסביבתיים העולים מקיומה.

זו הזדמנות לעסוק ברעיון הגדול שמבטאת מצווה זו - לא אנחנו השולטים, אלא הקב"ה. הוא המחליט, ואנחנו חייבים לקחת פסק זמן ממרוץ החיים שלנו, להתבונן עליהם ולבנות את עצמנו, ליצור זמן איכות לעצמנו ולתקן טעויות אישיות, חברתיות ולאומיות שנצברו בשש שנות המעשה. עלינו לראות במצוות השמיטה גם אתגר חינוכי-מעשי - אפשרות ששנה זו, הבאה עלינו לטובה, תהיה שנת למידה ושינוי, שנת אהבת ה' ואהבת הארץ, שנת ערבות הדדית ואחריות סביבתית. כל אלו ישפרו את החיים בחברה על מעגליה השונים.

יהי רצון שנזכה ששנה זו תהיה כמתואר בדברי הרב ישראל זצ"ל:

"במקום קנאה ושנאה ותחרות, במקום השתדלות להקמת בנייני פאר והתפארות סרק במלבושי מחלצות ומכוניות הדורות, תבוא שלוות השקט של השמחים בחלקם... במקום מהומה ומבוקה וחוסר תכלית ועניין, ידע כל אחד למה הוא חי, ושלום אמת ילכד את העם - מקצה אל קצה - 'זכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך' (ישעיהו נד, ג) - בוניך".

### בברכה

אברהם ליפשיץ  
ראש מינהל החמ"ד

ארז אשל  
מנהל מינהל חברה ונוער



- מצוות שמיטה מופיעה בתורה בשלושה מקומות שונים ובהקשרים שונים:  
 בפרשת משפטים (שמות כג, י-יא), בפרשת בהר (ויקרא כה, א-כב) ובפרשת ראה (דברים טו, א-ז).  
 בגיליון זה, בחרנו להתייחס לחמישה היבטים חינוכיים ישומיים:
1. **היבט אמוני:** "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וצויתו את ברכתו לכם בשנה הששית..." (ויקרא כה, כ-כא)  
 מצוות השמיטה מחזקת את האמונה ואת הביטחון של החקלאי בקב"ה.
  2. **היבט אישי:** "ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה, ב) - בדומה למצוות השבת, יש במצוות השמיטה תועלת חינוכית לאדם עצמו.
  3. **היבט חברתי:** "ואכלו אביוני עמך" (שמות כג, יא), "שמוט כל בעל משה ידו" (דברים טו, ב) - מצוות השמיטה יש בה כדי לצמצם פערים חברתיים וכלכליים בין שכבות האוכלוסייה, כדי לחזק את היחס לאחר, וכדי לאפשר התחלה חדשה לעני בשמיטת חובותיו.
  4. **היבט לאומי:** "כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה, ב) - מצוות השמיטה היא אחת מהמצוות התלויות בארץ והיא מבטאת את הקשר המיוחד בין עם ישראל לארץ ישראל.
  5. **היבט אוניברסלי:** "ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה, ב) - מצוות השמיטה מחזקת את אחריותנו על הסביבה ועל אוצרות הטבע.



1. להמחיש לבני הנוער את חשיבותה של מצוות השמיטה ואת הרלוונטיות שלה גם למי שאינו עוסק בעבודת האדמה.
2. לחשוף את בני הנוער למגוון מקורות מספרות חז"ל המציגים היבטים רעיוניים וחינוכיים של מצוות השמיטה.
3. לעודד את בני הנוער לעשייה חברתית ברוח ערכי השמיטה.



למנחה, לפניך הצעה לפעילות בשני חלקים (אורך כל חלק 45 דקות). מומלץ לקיים את שני החלקים ברצף. אפשר לבחור חלקים מתוך הפעילויות בהלימה לאופייה של קבוצת המשתתפים ובהתאמה לתפיסה החינוכית של בית הספר. בסיום שני החלקים, כדאי לקיים יום שיא בית ספרי. פעילות מס' 2 מתבססת על פעילות מס' 1.

## 1 פעילות

### עזרים

- חמש מעטפות גדולות.
- טלפונים ניידים חכמים (סמרטפונים) למשתתפים ובהם אפליקציה לקריאת ברקוד (אפשר לבצע את הפעילות ללא סמרטפונים, על-ידי הפניה לקישור ביוטיוב).
- מחשב וברקו להקרנת הסרט והמצגת הכיתתית.
- נספח מס' 1: כרטיס משימה כמספר הקבוצות.
- נספח מס' 2: טעמי מצוות השמיטה - חמש מעטפות המסומנות מבחוץ באותיות א-ה' ועליהן מודבק דף ובו קטע מקור ושאלות לדיון.
- נספח מס' 3: חמש משימות ברקוד להכנסה לתוך המעטפות המסומנות.



## שלב א' | פתיחה במליאה

מליאה  
444  
דידי

המנחה יקרין למשתתפים סרט הקשור לשבת. סרטים מוצעים:  
קליפ - שלום עליכם קבלת השבת (אין צורך להקרין את הסרט במלואו).

<https://www.youtube.com/watch?v=qVkFaqGAl1M>

השיר "מי אוהב את השבת".

<http://www.youtube.com/watch?v=CTkO69QORlk>

## המנחה יבקש מהמשתתפים לציין מהי גדולתה של השבת בעיניהם.

### המנחה יקרא באוזני המשתתפים את קטע זה:

"לקבוע בלבנו ולצייר במחשבותינו עניין **חידוש העולם**, "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" (שמות כ, יא), ביום השביעי לא ברא ה' דבר. **וכשם שאנו מונים את ימות השבוע**, לכן ציוונו להפקיר כל מה שתוציא הקרקע בשנה זו, היא השנה השביעית - המכוונת כנגד היום השביעי לבריאת העולם הוא יום השבת, **כדי שיזכור אדם** שהארץ מניבה פרות מידי שנה בשנה **לא בכוחה ובסגולתה כי אם אדון עליה**, וכשהוא חפץ - הוא מצווה להפקירה"

(מתוך: שמחה רז [2010], מצווה גררת מצווה, תרי"ג מצוות בהלכה ובאגדה, הוצאת ספריית בית אל, עמ' 129)

## שאלות לדין

?

1. מה המשותף לשמירת שבת ולשנת שמיטה?
2. מה פירוש המילה שמיטה? את מה עלינו לשמוט?
3. מה התועלות של שנת השמיטה לחקלאי המפקיר את אדמתו ואילו אתגרים כרוכים במעשה זה?
4. לו ניתנה לך שנת שבתון, שנת חופשה, מה היית עושה בה?
5. מה היית שומט מהחיים שלך?

## שלב ב' | קבוצתי - טעמי מצוות השמיטה והרלוונטיות שלה לימינו

- המנחה יחלק את המשתתפים לחמש קבוצות.
- כל קבוצה תקבל כרטיס ומעטפה סגורה שעליה מודבק "טעמי השמיטה" דף ובו קטע מקור ושאלות לדין (נספח מס' 2).
- המנחה יבקש מהמשתתפים לבצע את המשימה הרשומה על המעטפה (מבוחץ).
- המנחה יבקש מהמשתתפים לפתוח את המעטפה ולבצע את משימת הברקוד שבתוכה (נספח מס' 3).

## שלב ג' | במליאה

- המנחה יאסוף את השקפים שהכינו הקבוצות ויצור מצגת כיתתית "טעמי מצוות השמיטה".
- הצגת מצגת "טעמי מצוות השמיטה" תעשה במליאה על ידי נציגי הקבוצות.
- \* את המצגת יש לשמור לשימוש בפעילות 2.

## שאלות לדין

1. אילו ערכים עולים ממצוות השמיטה?
2. לאילו ערכים התחברתם במיוחד?
3. אילו ערכים תרצו לקבל על עצמכם ליישם? כיצד?

?

## נספח מס' 1: כרטיס משימה קבוצתית

שנת תשע"ה היא שנת שמיטה. שמיטה פירושה עזיבה, נטישה, שביתה.

מצוות שמיטה כוללת שמיטת הארץ ושמיטת כספים. מה טעם מצוות השמיטה?

בידכם מעטפה סגורה. עליכם לקרוא את קטע המקור על גבי המעטפה ולענות על השאלות המצורפות. לאחר מכן, עליכם לפתוח את המעטפה ולבצע את המשימה הכתובה בתוכה.

## מצוות שמיטה כוללת:

שמיטת הארץ: בכל שנה שביעית, אסור לחקלאים לעבד את האדמה, והפרות הצומחים ממנה הם הפקר וכל אדם יכול לאכלם.

שמיטת כספים: בסוף שנת השמיטה, כל החובות מתבטלים ואין צורך להחזירם.

## נספח מס' 2: טעמי מצוות השמיטה

(חמש מעטפות המסומנות מבחוץ באותיות א-ה' ועליהן מודבק דף ובו קטע מקור ושאלות לדיון)

### מעטפה א' - שמיטת הארץ מחזקת את האמונה ואת הביטחון בה'



#### טעם מצוות שמיטת הארץ

"אומר אני שטעם מצווה זו הוא להשריש את ישראל במידת האמונה והביטחון בה', כי חשש ה' שישכחו ישראל את ה' ויסירו ביטחונם ממנו, ויחשבו כי כוחם ועוצם ידם עשה להם את החיל, ועולם כמנהגו נוהג... על כן הוציאם מהמדינה הטבעי לגמרי... כן עניין השמיטה שלא יעבדו האדמה כל שנה שביעית אין זרע ואין קציר, ויסמכו על הנס שתעשה התבואה לשלוש השנים." (כלי יקר\* על ויקרא כה, ב)

\*כלי יקר הוא פירוש על חמישה חומשי תורה שכתב רבי שלמה אפרים מלונטשיץ במאה ה-17.



**מצוות שמיטה בתורה:** "כי תבוא אל הארץ אשר אני נתן לכם ושביתה הארץ שבת לה'. שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדה לא תזרע וכרמך לא תזמר. את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי זיתך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. וצויתי את-ברכתי לכם בשנה הששית ועשית את תבואה לשלש השנים. וזרעתם את השנה השמינית ואכלתם מן התבואה לשון עד השנה התשיעית, עד בוא תבואתה תאכלו לשון."

(ויקרא כה, א-כב)

#### שאלות לדיון



- מהם האיסורים והחייבים בשנת השמיטה על-פי האמור בספר ויקרא?
- אחת מההתמודדויות של החקלאי בשנת השמיטה היא אמונית, כפי שמופיע בספר ויקרא: "מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו" (כה, כ).
- באיזה תחום בחיים שלכם אתם רוצים לחזק את האמונה בקב"ה ובאיזו דרך תוכלו לעשות זאת?

### מעטפה ב' מצוות השמיטה לתועלת הינוכית של האדם לעצמו



#### אבן-עזרא משווה בין שנת השמיטה לשבת:

"ראינו כי שנת השמיטה דומה לשבת, כי גם היא שביעית בשנים... והנה השבת נתנה להבין מעשי השם ולהגות בתורתו, וככה כתוב: 'כי שמחתו ה' בפעלך'. כל ימי השבוע אדם מתעסק בצרכיו, והנה זה היום ראוי להתבודד ולשבות בעבור כבוד השם..." (פירוש אבן-עזרא לשמות כ, ז)

#### יש שסברו שאין השמיטה מאפשרת רק פינוי זמן ללימוד תורה, אלא היא מדגישה את היחס הראוי בין החומר והרוח, כפי שכתב בעל עקדת יצחק\*:

"כי תבוא אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה' וגו', הכוונה שניסיתו לארץ אינה להשתעבד לה ולעבודתה להוציא תועלתה ולאכול פירותיה, לקבץ אותם על יד כדי להתעשר בהם, כפי שהיא כוונת שאר העמים בארצותם... רק הכוונה כדי שיעמדו על עצמן וידרשו שלמותם כפי רצון בוראם, ובין כך יסתפקו מאשר יצטרכו לכדי חיותם" (שער שישים ותשע).

\* רבי יצחק עראמה (ק"פ, 1420 - רנ"ד, 1494), מחבר הספר "עקדת יצחק", מחכמי ספרד בדור הגירוש.



מצוות שמיטת הארץ: "כי תבוא אל הארץ אשר אני נתן לכם ושביתה הארץ שבת לה'. שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדה לא תזרע וכרמך לא תזמר. את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי זיתך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ. ויהיה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך."

(ויקרא כה, א-י)



**מצוות שמיטת כספים: "מקץ שבע שנים תעשה שמטה. וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמטה לה."**  
(דברים טו, א-ב)

### מטרת מצוות שמיטת כספים

"ללמד נפשנו במידות מעולות: מידת הנדיבות ועין טובה, ולקבוע בלבנו הביטחון הגדול בשם ברוך הוא, ואז תכשר נפשנו לקבל טוב מאת אדון הכול כולו הברכה והרחמים." (ספר החינוך, מצווה תע"ז)  
ועוד יש תועלת נמצא בדבר לקנות בזה מידת הוותרנות, כי אין נדיב כנותן מבלי תקוה אל הגמול. (ספר החינוך, מצווה פ"ד).

### שאלות לדיון



- מהם האיסורים והחיובים בשנת השמיטה על-פי האמור בספר ויקרא?
- אחת המטרות של שנת השמיטה היא לתועלתו הרוחנית-חינוכית של האדם. פרטו את התועלת אשר משיג האדם משנה זו על-פי המקורות שקראתם.
- אילו מידות טובות ברצונכם לסגל לעצמכם בשנת השמיטה?

## מעטפה ג' - מצוות שמיטה מצמצמת פערים חברתיים וכלכליים



### מטרת שמיטת הארץ

• "מצות עשה להשמיט (לעזוב, לנהוג שלא בדרך בעלות וזכויות קנין, לגבי) כל מה שתוציא הארץ בשביעית שנאמר 'השביעית תשמטנה ונטשתה'... יפקיר הכול, ויד הכול שווין בכל מקום." (רמב"ם, הלכות שמיטה ויובל, ד, כד)  
• "בקיום מצוות השמיטה מודיעה אומה שלמה קבל עם ועולם כי ארצה לה' והוא אדונה האחד והיחיד האמתי. בשנה השביעית היא מושכת את ידה מלהשתמש בזכות בעלותה על האדמה, וברגש של כניעה היא מחזירה את אדמתה לאדון הארץ. בעשותה כן, היא מכריזה על עצמה כעל 'גרים ותושבים' על אדמתה שלה, ומיד ירכינו גאים ראשם. גסי הרוח שהיו יושבים בטח על אחוזותיהם והיו נוהגים במחוסרי רכוש באטימות לב ובהרמת ידיים, עתה ינהגו דרך חסד ואהבה בגרים ובעניים..." (ר' שמשון רפאל הירש, פירוש לשמות כג, יא)  
• "לא גזרה התורה המצווה הזאת אלא לחמלה על בני אדם שאין להם שדות וכרמים, שיהיו שמחים בשנת השמיטה כמו שהעשירים שמחים בשאר השנים." (אברהם מנחם יעקב הכהן רפאפורט בפירושו לתורה "מנחה בלולה" בויקרא כה, ב)



**מצוות שמיטת הארץ: "ושש שנים תזרע את-ארכך ואספת את-תבואתה. והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אפיקי עמך ויתרם תאכל חית השדה."** (שמות כג, י-יא)



**מצוות שמיטת כספים: "מקץ שבע שנים תעשה שמטה. וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמטה לה."**  
(דברים טו, א-ב)

### מטרת מצוות שמיטת כספים

"התכלית העיקרית של שמיטת החוב בשביעית הוא מפני 'כי קרא שמיטה לה' - להסיר את העול היותר כבד שמתקבץ לרגלי שליטת העשירים על העניים, מפני שהוצרכו להם איזה פעם להלוואה, שהכניעה והעבדות תהיה מוטבעת בלב מי שירגיש על עצמו חוב לחברו..." (הרב אברהם-יצחק הכהן קוק, עין איה, חלק ב', על דברי המשנה בשביעית י, ט)

### שאלות לדיון



- מהם האיסורים והחיובים בשנת השמיטה על-פי האמור בספר שמות?
- אחת ממטרותיה של שנת השמיטה היא לצמצם את תחושת האדנות (שליטה) והרכושנות של האדם. פרטו את התועלת אשר משיג האדם משנה זו על-פי הפרשנים השונים.
- כיצד, לדעתכם, מרגיש בעל שדה בשנת השמיטה כשהוא מקיים "יד הכול שווין בכל מקום" השוו זאת לתחושותיו של העני המגיע לפתח השדה בשנה זו.
- האם לפערים הכלכליים הקיימים בחברה שלכם יש השפעות חברתיות? מה אפשר לעשות כדי לצמצם השלכות אלו?

## מעטפה ד' - מצוות שמיטה מבטאת את הקשר בין עם ישראל לארצו



**מצוות שמיטת הארץ:** "כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה. שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה שדה לא תזרע וכרמך לא תזמר. את ספייח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ" (ויקרא כה, א-ו)

### מטרת מצוות השמיטה

"אין שביעית נוהגת אלא בארץ ישראל בלבד, שנאמר 'כי תבואו אל הארץ וגו', ונוהגת בין בפני הבית בין שלא בפני הבית" (רמב"ם, משנה תורה, הלכות שמיטה ויובל ד, י). "שבעה מיני פורעניות באין לעולם... (הפורענות השביעית היא) גלות בָּאָה לְעוֹלָם על עבודה זרה, על גילוי עריות, על שפיכות דמים ועל השִׁמְטַת הָאָרֶץ". (אבות ה, ט). ומבאר רבנו עובדיה מברטנורא שגלות באה לעולם על "שחורשים וזורעים בשביעית".

### שאלות לדיון



1. מהם האיסורים והחיובים בשנת השמיטה על-פי האמור בספר ויקרא?
2. אחת ממטרותיה החשובות של שנת השמיטה היא חיזוק הקשר בין עם ישראל לארצו. הסבירו את חשיבותו של קשר זה וכיצד הוא בא לידי ביטוי במלוא עוצמתו דווקא בשנת שמיטה.
3. בראשית ההתיישבות בארץ ישראל, הגיעו לארץ חלוצים שראו חשיבות בקשר לארץ ובעבודת האדמה. נסו לשער באילו קשיים נתקלו החלוצים הדתיים בהתקרב שנת השמיטה.
4. באיזו מידה אתם מרגישים קשורים לארץ ישראל. במה זה מתבטא?

## מעטפה ה' - מצוות שמיטה מחזקת קיימות (שמירה על הטבע)



**מצוות שמיטת הארץ:** "כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה. שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה שדה לא תזרע וכרמך לא תזמר. את ספייח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ" (ויקרא כה, א-ו)

### מטרת מצוות שמיטת הקרקע

"ושתוסיף הארץ תבואתה ותתחזק בעמדה שמוטה. הטעם למצוות שמיטה הוא כדי שהקרקע תתחזק, שכן קרקע שאין עובדים בה שנה אחת מתחזקת ומוסיפה יבול." (רמב"ם, מורה נבוכים, חלק ג, פרק לט)

### אחריותנו על הארץ ועל העולם

"בשעה שברא הקב"ה את האדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן. וכל מה שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת, אין מי שיתקן אחריך." (קהלת רבה ז, סא)

### שאלות לדיון



1. מהם האיסורים החלים בשנת השמיטה על-פי הנאמר בספר ויקרא?
2. על-פי המקורות השונים, כיצד מחזקת מצוות השמיטה את אחריותנו על הארץ ואת חובתנו לשמור על העולם?
3. מה אתם יכולים לקבל על עצמכם כדי לשמור היטב על העולם?

## נספח מס' 3: חמש משימות ברקוד

(כל משימה תוכנס למעטפה בהתאמה לקטעי המקורות שעל גבי המעטפה)

### מעטפה א'

צפו בסרט "אלוקים נתן לך במתנה" בסמרטפון\* שברשותכם וענו על השאלות:

1. כשאתם מתבוננים על החיים שלכם, אילו מתנות קיבלתם מהקב"ה?
2. על-פי מה שקראתם במקורות וראיתם בסרט, חשבו על טיעונים שישכנעו את שאר המשתתפים כי נושא האמונה והביטחון בה' הוא המסר החשוב ביותר להדגשה בשנת השמיטה הקרובה.
3. סכמו את הדברים בשקף ושלחו למנחה להכנת המצגת הכיתתית.

[http://www.youtube.com/watch?v=2s6Tdt\\_DV0Y](http://www.youtube.com/watch?v=2s6Tdt_DV0Y)

(קישור לסרט למי שאין ברשותו סמרטפון)

אלוקים נתן לך במתנה



### מעטפה ב'

צפו בקליפ לשיר "מה עשית היום" בסמרטפון\* שברשותכם וענו על השאלות:

1. על-פי מה שקראתם במקורות וראיתם בקליפ, חשבו על טיעונים שישכנעו את שאר המשתתפים כי שנת השמיטה היא הזדמנות נפלאה לעיסוקים רוחניים בשעות הפנאי ולעבודה אישית על המידות לטיפוח יחסנו לאחר.
2. סכמו את הדברים בשקף ושלחו למנחה להכנת המצגת הכיתתית.

<http://www.youtube.com/watch?v=GBrET4kb5M0> \* (קישור לקליפ למי שאין ברשותו סמרטפון)

השיר מה עשית היום?



### מעטפה ג'

צפו בקליפ "ערבות הדדית עכשיו" בסמרטפון\* שברשותכם וענו על השאלות:

1. על-פי מה שקראתם במקורות וראיתם בקליפ, חשבו על טיעונים שישכנעו את שאר המשתתפים כי נושא צמצום הפערים החברתיים והכלכליים במדינת ישראל הוא המסר החשוב ביותר להדגשה בשנת השמיטה.
2. סכמו את הדברים בשקף ושלחו למנחה להכנת המצגת הכיתתית.

<http://www.youtube.com/watch?v=fyFP3N2wfKY> \* (קישור לקליפ למי שאין ברשותו סמרטפון)

רבות הדדית עכשיו



### מעטפה ד'

צפו בסרט "השמיטה הראשונה במזכרת-בתיא" בסמרטפון\* שברשותכם וענו על השאלות:

1. על-פי מה שקראתם במקורות וראיתם בסרט, חשבו על טיעונים שישכנעו את שאר המשתתפים כי נושא הצינונות והקשר בין עם ישראל לארצו הוא המסר החשוב ביותר להדגשה בשנת השמיטה.
2. סכמו את הדברים בשקף ושלחו למנחה להכנת המצגת הכיתתית.

<https://www.youtube.com/watch?v=9oHrgYp4lks> \* (קישור לקליפ למי שאין ברשותו סמרטפון)

השמיטה הראשונה במזכרת בתיא



### מעטפה ה'

צפו בסרט "יערות הגשם" בסמרטפון\* שברשותכם וענו על השאלות:

1. על-פי מה שקראתם במקורות וראיתם בסרט, חשבו על טיעונים שישכנעו את שאר המשתתפים כי נושא הקיימות ואחריותנו על הסביבה בכלל ועל ארצנו בפרט הוא המסר החשוב ביותר להדגשה בשנת השמיטה.
2. סכמו את הדברים בשקף ושלחו למנחה להכנת המצגת הכיתתית.

[http://www.youtube.com/watch?v=a\\_h03GvaPhw](http://www.youtube.com/watch?v=a_h03GvaPhw) \* (קישור לקליפ למי שאין ברשותו סמרטפון)

יערות הגשם



## פעילות 2

### הערה למנחה

פעילות זו מתבססת על השקפים שהכינו המשתתפים בפעילות 1.

### עזרים

- שקפים שהכינו הקבוצות בחלק הראשון של הפעילות.
- נספח מס' 1: כרטיס משימה קבוצתית לכל קבוצה.
- נספח מס' 2: טופס דירוג "שמיטליון", כמספר המשתתפים.



### שלב ג' - במליאה

תחרות "שמיטליון" (מקיימים שמיטה וזוכים במיליון)

1. המנחה יחלק לכל משתתף טופס דירוג "שמיטליון" (נספח מס' 2).
2. נציגי הקבוצות יציגו את תוצריהם בפני המליאה.
3. המשתתפים ימלאו את הטופס.

### שלב ד' - במליאה

המשתתפים יציגו את הניקוד שנתנו לכל אחת מן ההצעות לפעילות, המנחה יסכם את הניקוד על הלווח. אפשר לחלק למשתתפים שלוש פתקיות בצבעים שונים, כל צבע מסמל מספר נקודות שונה. לדוגמה: צבע אדום - עשר נקודות, צבע צהוב - עשרים נקודות, צבע כחול - שלושים נקודות. כל משתתף יוכל להצביע עבור שלוש הצעות בלבד ולהשתמש בכל פעם בפתק בצבע אחר.

### שלב א' - במליאה

המנחה יתלה את חמשת השקפים שהכינו הקבוצות.

המנחה יבקש מכל משתתף לבחור באחד מטעמי השמיטה המופיעים בשקפים אשר מביע את המסר החשוב ביותר של מצוות השמיטה בימינו לדעתו, ולעמוד ליד השקף.

### שלב ב' - קבוצתית

(על-פי בחירת המשתתפים בשלב א')

המנחה יחלק לכל קבוצה כרטיס משימה קבוצתית (נספח מס' 1) ויבקש מהם לבצע את המשימה.

### שאלות לדיון



1. מה דעתכם על הדירוג שהתקבל? מה הוא משקף?
2. על מה היה קשה לוותר? האם לאחר חשיבה נוספת תרצו לשנות את הדירוג שלכם? מדוע?
3. האם ההצעה הזוכה אכן מבטאת, לדעתכם, את המסרים והערכים החשובים ביותר של שנת השמיטה? נמקו תשובתכם.

\***המנחה יציע למשתתפים שהפעילות היישומית שזכתה למרב הנקודות תבצע בשנת השמיטה על-ידי המשתתפים בצורה אישית או קבוצתית, ויברר עמם דרכים אפשריות ליישומה.**

### נספח מס' 1 - כרטיס משימה קבוצתית

- א. ספרו מדוע בחרתם בטעם זה של השמיטה כמסר החשוב ביותר ליישום בשנת השמיטה הקרובה.
- ב. הציעו פעולות שאותן כדאי לבצע - אישית, בכיתה, בין חברים, בקהילה- במהלך שנת השמיטה על מנת להעלות מסר זה למודעות ועל מנת לחזקו.
- ג. בחרו פעילות יישומית אחת מבין אלה שהצעתם והתכוונו להצגתה במליאה על מנת לשכנע את כל המשתתפים שזו פעילות שראוי לקיים במהלך שנת השמיטה.

### נספח מס' 2 - טופס דירוג לתחרות שמיטליון

- א. רשום בעמודה האמצעית את הפעולות שהוצעו לכל היבט תורני-ערכי.
- ב. דרג את הפעולות שהוצעו על-פי סדר החשיבות שאתה מקנה להם:
- 4 נקודות - פעילות חשובה ביותר, 3 נקודות - פעילות חשובה, 2 - פעילות ראויה, 1 - פעילות שחשיבותה מועטה.

היבטים תורניים-ערכיים של השמיטה	הפעולה שהוצעה בתחום	דירוג אישי
שמיטת הארץ מחזקת את האמונה ואת הביטחון בה'.		
למצוות השמיטה יש תועלת חינוכית לאדם עצמו.		
מצוות השמיטה מצמצמת פערים חברתיים וכלכליים.		
מצוות השמיטה מבטאת את הקשר בין עם ישראל לארצו.		
מצוות השמיטה מחזקת ערכי קיימות.		